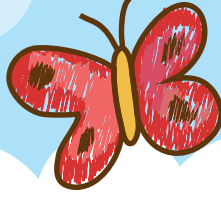

NİTELİKLİ OYUNCAK ÇALIŞTAYI

NİTELİKLİ OYUNCAK ÇALIŞTAYI

Grafik&Tasarım : Ahmet Sefa BARIŞ

EĞİTİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Yaygın Din Eğitimi Daire Başkanlığı

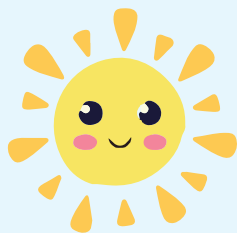
Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bul.
No:147/A 06800 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0312 295 81 02

Fax : 0312 287 68 59

E-Posta : yaygindinegitimi@diyanet.gov.tr

Başkanlığımızın önemli yaygın din eğitimi faaliyetlerinden biri de 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarıdır. Söz konusu kurslarda çocukların zihin, beden ve sosyal gelişimine destek olan, hayal güçlerini ve beceri/yeteneklerini geliştiren oyuncakların bulunması; çocukların öğrenmelerine, nitelikli vakit geçirmelerine ve içinde buldukları gelişim döneminin ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda; kurslarda çocukların gelişim özelliklerine göre bulundurulması gereken oyuncaklar ile bu oyuncakların seçiminde dikkat edilmesi gereken hususların belirlenmesi amacıyla 14 Nisan 2022 tarihinde Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştaya Eğitim Hizmetleri Genel Müdürü Kadir DİNÇ, Yaygın Din Eğitimi Daire Başkanı Sedide AKBULUT, akademisyenler, çocuk gelişimciler, PDR öğretmenleri, Kur'an kursu öğretmenleri ve Başkanlık personeli katılmıştır.

Giriş

Okul öncesi dönemde öğrenmenin ve hayatı tecrübe etmenin temel yolu olan oyun, çocuklar için bir ihtiyaç ve gerçek hayatın provasıdır. Çocukların dili olan oyun sadece onların eğlenmelerine ve nitelikli zaman geçirmelerine yardımcı olmakla kalmaz, aynı zamanda kendilerini ve çevrelerini tanımalarına, duygularını fark etmelerine ve ifade etmelerine, sosyal ilişkilerini geliştirmelerine ve motor, sosyal, duygusal, bilişsel ve dil gelişimlerine önemli katkı sunar.

Çocuklar oyun kurabilmeleri için bazı araç ve gereçlere ihtiyaç duyarlar. Bu araç ve gereçlerin hepsi çocuklar için oyuncaktır. Bir oyunun, çocuğun gelişim alanlarını desteklemesi, duygu, düşünce ve ihtiyaçlarını ifade etmesine katkı sunması, eğlendirmesi ve eğlendirirken öğretmesi, hayal gücünü ve problem çözme becerilerini geliştirmesi gibi birçok işlevi yerine getirebilmesi önemlidir. Bu işlevleri yerine getirilebilmesi de çocuğun maruz kaldığı oyuncakların niteliğine bağlıdır.

Tüm bunlardan hareketle;

- Nitelikli oyuncak nedir?
- Nitelikli oyuncak seçimi neden önemlidir?
- Nitelikli bir oyuncak hangi özellikleri taşır?
- Sınıf ortamında merkezlere göre hangi oyuncakların bulundurulması tavsiye edilir?

sorularına verilen cevaplar ile 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarındaki eğitim ortamının niteliğini artırmak ve bu kurslarda eğitim gören çocukların zihin, beden ve sosyal gelişimlerine katkı sunacak oyuncakların neler olduğunu tespit etmek hedeflenmektedir.

Nitelikli Oyuncak Nedir?

Çocukların sosyal, duygusal, motor, dil, bilişsel ve fiziksel gelişimlerini destekleyen, hayal güçlerini ve yaratıcı yeteneklerini geliştiren, birden fazla amaca hizmet eden tüm oyun malzemelerine “**nitelikli oyuncak**” denir.

Nitelikli Oyuncakın Önemi

Çocuklar için oyun her şey demektir. Çocukların sorun çözme, karar verme vb. gibi bir çok becerileri oyun yoluyla gelişir. Çocuklar oynadıkları oyun ile günlük yaşantıları arasında bağlar kurarak yaşamlarını düzenlemeyi öğrenirler. Oyunların bu işlevleri yerine getirebilmesi için birtakım araç gerece ihtiyaç vardır. Bu araç gereçler de oyuncaklardır.

Oyunun çocuğun hayatına beklenen katkıyı sunmasının yolu oyuncakların niteliğinden geçer. Nitelikli oyuncaklar çocukların yaratıcılığının gelişmesine, gelişimsel ihtiyaçlarının desteklenmesine, eğitsel faaliyet sürecinin kolaylaştırılmasına ve çocukları tanımaya yardımcı olur. Çünkü çocuklar oyuncaklar vasıtasıyla çevrelerindekiyle iletişim kurarlar. Oyuncaklar ile paylaşmayı, yardımlaşmayı, iş birliği yapmayı öğrenirler. Ayrıca oyuncaklar çocukların yaşadıkları bazı olayları somutlaştırmalarına ve bu sayede de anlamlandırmalarına katkı sağlar.

Nitelikli Oyuncaklarda Bulunması Gereken Özellikler

Oyunun çocuklar için uygun amaçlara hizmet etmesi için seçilen oyuncakların çocukların yaşlarına uygun olmasına ve çocukları gereğinden fazla oyuncuğa maruz bırakmamaya dikkat edilmelidir. Dikkatle seçilmemiş oyuncaklar çocukların sıkılmasına sebep olabilir ve yeni şeyler öğrenmeleri noktasında onları desteklemez. Bu nedenle oyuncak seçimi önemlidir. Nitelikli oyuncaklarda bulunması gereken özellikler şu şekilde sıralanabilir:

1) Oyuncak seçiminde çocukların yaşı ve gelişim özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

2) Oyuncaklar çocukların ilgi, ihtiyaç ve gereksinimlerine uygun olmalıdır. Çocuğun dikkatini, ilgisini çekmeli, merakını uyandırmalı ve oynarken eğlendirici özelliği bulunmalıdır.

3) Çocukların eline değişip-dönüşmeye uygun olmayan oyuncaklar vermek yerine onların yaratıcılıklarını geliştirecek ve yeni şeyler üretmeye teşvik edecek oyuncaklar seçilmelidir. (Yap-boz, bambu çubukları vb.)

4) Oyuncaklar esnek olmalı yani birden fazla amaca hizmet etmeli ve çocukların birden fazla gelişim alanını desteklemelidir.

5) Oyuncaklar çocukların uzun süre kullanabilecekleri sağlam ve dayanıklı ürünlerden oluşmalıdır.

6) Çocukların sağlığına zarar vermeyen, oynarken yaralanmalara sebep olmayacak oyuncaklar seçilmelidir. Seçilen oyuncakların "CE" işaretini taşıması güvenli olduğunu göstermektedir. Bu hususa dikkat edilmelidir.

7) Oyuncaklar ekonomik olmalı, maddi açıdan sıkıntıya sebep olacak oyuncaklar seçilmemelidir.

8) Oyuncak seçiminde renklere dikkat edilmeli, daha çok

mat renkli oyuncaklar seçilmelidir.

9) Farklı malzemeler değerlendirilmeli, geri dönüşüm materyalleri kullanılarak oyuncak tasarlanabileceği unutulmamalıdır.

10) Oyuncaklar çocukları gerçek hayata hazırlayan nitelikte olmalıdır. (Mutfak seti, tamir aletleri vb.)

11) Oyuncaklar, çocukların becerilerini ve yeteneklerini artıracak özellikte olmalıdır.

12) Seçilen oyuncakların kültür ile uyumuna dikkat edilmelidir.

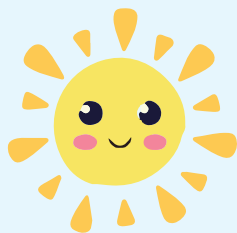
Sınıf ortamında merkezlere göre hangi oyuncakların bulundurulması tavsiye edilir?

Okul öncesi dönemde, sınıf ortamı çocuklara uygun ve onların gereksinimlerini karşılayacak şekilde tasarlanmalıdır. Bu şekilde hazırlanan bir eğitim ortamı çocukların daha etkili ve verimli bir şekilde zaman geçirmelerine yardımcı olarak öğrenmelerine katkı sağlar.

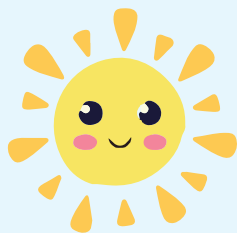
Sınıflar, çocukların gelişim özellikleri, ilgileri, ihtiyaçları, beklentileri, fiziksel şartlar, öğrenci sayısı vb. özellikler göz önünde bulundurularak öğrenme merkezlerine ayrılmalıdır. Sınıfları/kursları oyuncaklarla doldurmak yerine öğrencilerin aktif öğrenmelerine yardımcı olan, yapılan etkinliklere odaklanmalarını kolaylaştıran ve yaratıcılıklarını geliştirmeye katkı sunan öğrenme merkezleri oluşturmak daha işlevsel olacaktır. Öğrenme merkezleri birbirlerinden dolap, pano, çit, farklı renklerdeki halı veya bant gibi sembollerle ayrılmalıdır. Sınıflarda öğrenme merkezlerinin oluşturulması mümkün olmadığında, oyun odaları bu merkezler haline dönüştürülerek çocukların etkili ve verimli zaman geçirmelerine imkan sağlanmalıdır.

Okul öncesi dönem eğitiminde, sınıflarda bulunması tavsiye edilen öğrenme merkezleri:

- ✓ Blok merkezi
- ✓ Kitap Merkezi
- ✓ Müzik Merkezi
- ✓ Sanat Merkezi
- ✓ Fen/Doğa/Matematik Merkezi
- ✓ Dramatik Oyun Merkezi

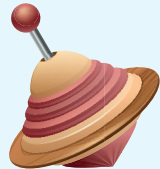
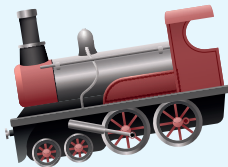
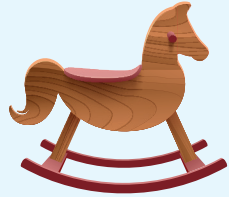
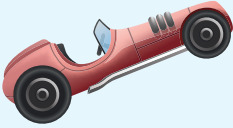

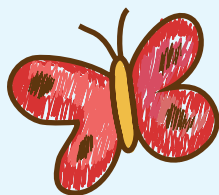
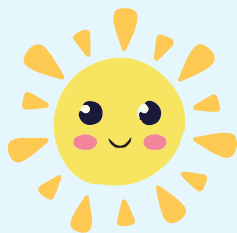
**ÖĞRENME MERKEZLERİ
VE
BU MERKEZLERDE
BULUNDURULMASI
TAVSİYE EDİLEN
OYUNCAK TAVSİYELERİ**

Blok

Merkezi

Blok Merkezi

Çocukların farklı boyut, renk ve şekildeki malzemeler ile yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini kullanmalarına, büyük ve küçük kas motor becerilerinin gelişmelerine imkân sağlayan merkezdir. Bu merkez, diğer merkezlere göre daha geniş bir alana sahip olmalı ve çocukların rahatça oynamalarına ve hareket etmelerine olanak sağlamalıdır.

Blok merkezi çocukların kas gelişimlerini destekler. İş birliği halinde çalışmalarına, paylaşımda bulunmalarına, yaratıcı yeteneklerini kullanmalarına, el-göz koordinasyonlarının gelişmesine katkı sunar.

Blok Merkezinde Bulundurulması Tavsiye Edilen Materyaller

- ✓ Ahşap oyuncaklar
- ✓ Bambu çubuklar
- ✓ İçi boş ya da dolu bloklar
- ✓ Blok taşıyıcılar
- ✓ Farklı renk, şekil ve boyutlarda yapbozlar
- ✓ Trafik işaret ve levhaları
- ✓ Çemberler
- ✓ Çeşitli iş makinası oyuncakları

✓ İnsan ve hayvan figürleri

✓ Ölçme aletleri

✓ Ev aletleri

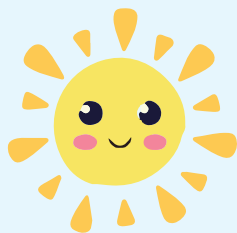
✓ Toplar

Çeşitli şişeler, farklı renklerde kağıt ve kartonlar, tekerlekler, farklı boyutlarda kutular da bu merkezde materyal olarak bulundurulabilir.

Kitap

Merkezi

Kitap Merkezi

Çocukların gelişim düzeylerine uygun kitap, dergi, defter vb. materyallerin bulunduğu, çocukların kitaplarla bağını güçlendiren, dil ve iletişim becerilerini destekleyen öğrenme merkezidir.

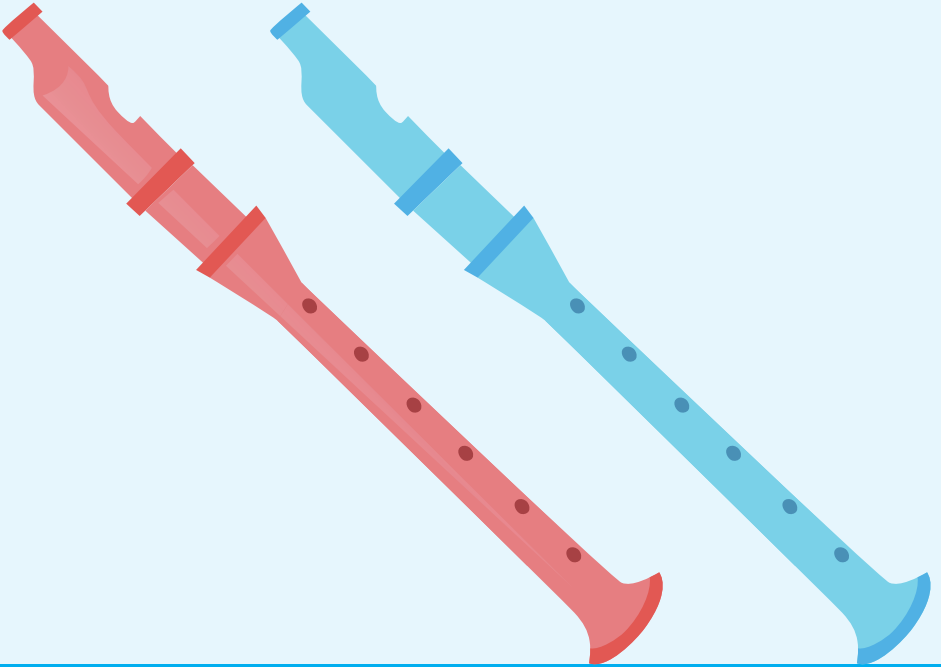
Bu öğrenme merkezinin rahat, aydınlık ve sessiz bir mekânda olmasına özen gösterilmelidir. Çocukların kitaplara rahatlıkla ulaşabilecekleri kitaplıklar ya da raflar tercih edilmeli, kitaplıklarda ve raflarda kapak bulundurulmamalı, kitaplar çocukların görebileceği bir şekilde sunulmalıdır. Kitap merkezinde çocukların rahat oturabilmeleri için minderler tercih edilebilir.

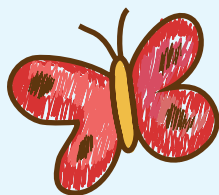
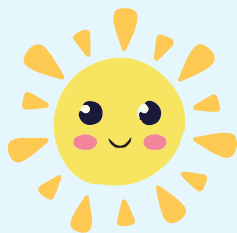
Kitap Merkezinde Bulundurulması Tavsiye Edilen Materyaller

- ✓ Hikaye kartları
- ✓ Dergiler
- ✓ Ansiklopediler
- ✓ Gazete
- ✓ Boyama kitapları
- ✓ Şiir, bilmece, tekerleme kitapları
- ✓ Hikaye taşları
- ✓ Hikaye halısı

- ✓ Resimli hikaye küpleri
- ✓ Çocukların oluşturacakları hikaye kitapları
- ✓ Barkotlu kitaplar
- ✓ Afişler
- ✓ Üç boyutlu kitaplar
- ✓ Kumaş kitaplar vb.

Müzik
Merkezi

Müzik Merkezi

Çocukların kullanabileceği nitelikte müzik aletlerinin bulunduğu, çocukların müzik ile ilgili bilgi ve becerilerini destekleyerek müziğe karşı olumlu tutum geliştirmelerini, sesleri ayırt etme ve işitsel hafızalarının geliştirme becerileri kazanmalarını amaçlayan öğrenme merkezidir. Bu merkez aynı zamanda çocukların tempo, ritim, melodi gibi kavramlar hakkında bilgi sahibi olmalarına da katkı sağlar.

Müzik merkezi sesli bir merkez olmasından dolayı kitap merkezinden uzak bir alanda oluşturulmalı ve dramatik oyun merkezi ile yakın olmalıdır. Çocukların kendi başlarına bağımsız olarak kullanabilecekleri müzik aletleri bulundurulmalıdır.

Müzik Merkezinde Bulundurulması Tavsiye Edilen Materyaller

- ✓ Ritim çubukları
- ✓ Vurmalı çalgılar
- ✓ Ziller
- ✓ Orf müzik aletleri
- ✓ Mandolin
- ✓ Trampet
- ✓ Mızık
- ✓ Radyo, kaset, pikap

✓ Beden perküsyonu için bardaklar

✓ Üçgen zil

✓ Flüt

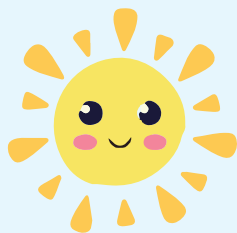
✓ Kulaklık

✓ El zili vb.

Bu merkezde duvarlara çeşitli müzik aletlerinin resimleri yapıştırılabilir. Ayrıca kaşık, tencere, keçiboynuzu, şişe, boncuk, taş vb. malzemeler kullanılarak çocuklarla müzik aletleri tasarlanabilir.

Sanat
Merkezi

Sanat Merkezi

Çocukların yeni fikirler ve ürünler ortaya koymalarını destekleyen, keşif yaparak ve farklı şeyler deneyimleyerek yaratıcılıklarını ve estetik duygularını geliştirmelerini amaçlayan öğrenme merkezidir.

Bu merkez çocukların motor, bilişsel ve sosyal gelişimlerini destekler. Çocuklara zarar vermemesi ve hijyenik olması şartı ile her türlü geri dönüşüm ürünü bu merkezde kullanılabilir.

Sanat Merkezinde Bulundurulması Tavsiye Edilen Materyaller

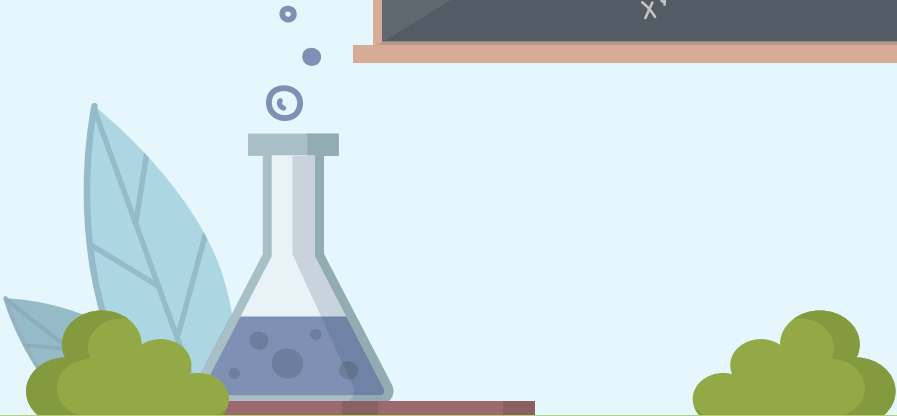
- ✓ Boya türleri (parmak, sulu, pastel vb.)
- ✓ Çeşitli boy ve dokuda kağıt türleri (karton, beyaz kağıt vb.)
- ✓ Çamur
- ✓ Kil
- ✓ Oyun Hamuru
- ✓ Çamur
- ✓ Mandallar
- ✓ Yapıştırıcı, bant, ataç
- ✓ Makas (Şekilli kesim yapanlardan da seçilebilir)

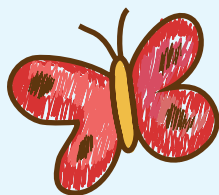
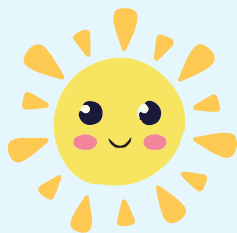
- ✓ Palet, tuval, önlük
- ✓ Düğme, kumaş vb.
- ✓ Fırça
- ✓ Artık materyaller (tuvalet kağıdı rulosu, kağıt, karton vb.)
- ✓ Kağıt bardak
- ✓ Pipet
- ✓ Boncuk vb.

Fen-Doğa-Matematik

Merkezi

$$\begin{aligned}y' &= \left(\frac{(1+x) \operatorname{arctg} \sqrt{x}}{x^2} + \frac{1}{3x\sqrt{x}} \right)' = \\&= \left(\frac{(1+x) \operatorname{arctg} \sqrt{x}}{x^2} \right)' + \left(\frac{1}{3x\sqrt{x}} \right)' = \\&= \frac{((1+x) \operatorname{arctg} \sqrt{x})' x^2 - 2x(1+x) \operatorname{arctg} \sqrt{x}}{x^4} + \\&+ \frac{1}{3} \left(x^{-\frac{3}{2}} \right)' = \frac{(\operatorname{arctg} \sqrt{x} + (1+x)) (\operatorname{arctg} \sqrt{x})' +}{x^4}\end{aligned}$$

Fen-Doğa-Matematik Merkezi

Çocukların içlerinden gelen merak duygusu sonucunda yeni şeyler deneyerek keşfetmelerini, duyarlarını kullanarak yaptıkları etkinlikler ile öğrenme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan öğrenme merkezidir.

Bu merkez, aydınlık olmalı, rahat çalışılabilecek şekilde düzenlenmeli ve sessiz merkezlere (kitap merkezi) yakın olmalıdır. Ayrıca bu merkez çocukların bitki yetiştirme, deney yapma, koleksiyon yapma gibi etkinlikleri yapmalarına imkan sağlamalıdır. Fen-doğa-matematik merkezinde mümkün olduğu kadar gerçek materyaller kullanılmasına dikkat edilmelidir.

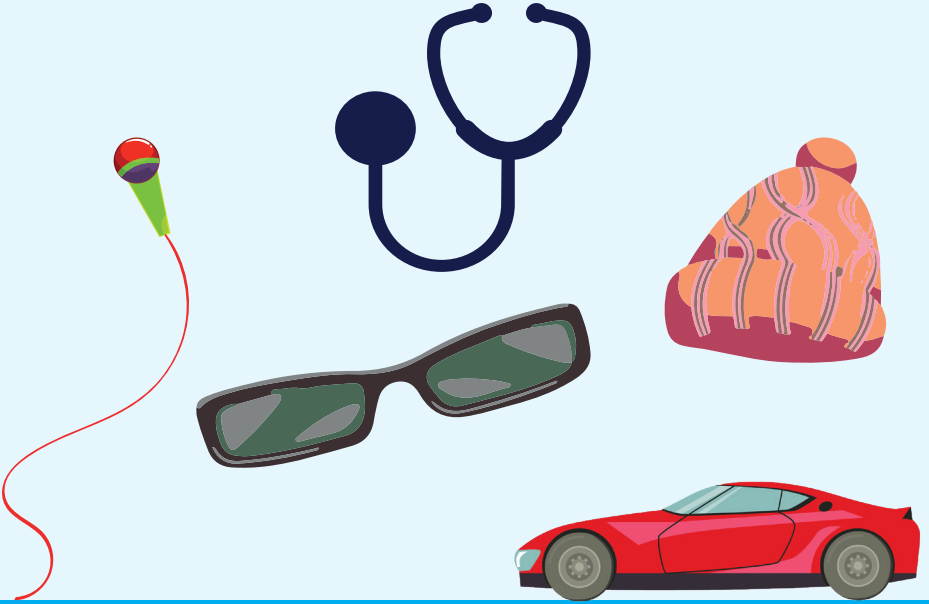
Fen-Doğa-Matematik Merkezinde Bulundurulması Tavsiye Edilen Materyaller

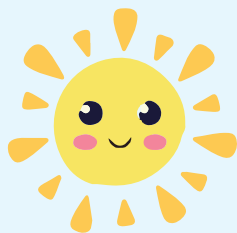
- ✓ Saat
- ✓ İnceleme araçları (mikroskop, dürbün vb.)
- ✓ Farklı dokularda kumaş (saten, kadife vb.)
- ✓ Kozalak
- ✓ Farklı büyüklüklerde taş
- ✓ Deney malzemeleri (fener, ayna, pil vb.)
- ✓ Mıknatıs
- ✓ Terazî

- ✓ Farklı ölçü aletleri (cetvel, metre, termometre vb.)
- ✓ Farklı koleksiyonlar (yaprak, taş, tahıl vb.)
- ✓ Evcil hayvan kafesleri
- ✓ Küre, harita
- ✓ Çeşitli kaplar (süzgeç, tava, kalıplar vb.)
- ✓ Geometrik şekiller
- ✓ Sayı kartları, abaküs
- ✓ Eşleştirme-gruplama-sıralama-hafıza kartları
- ✓ Harita
- ✓ Saksı vb.

Dramatik Oyun

Merkezi

Dramatik Oyun Merkezi

Çocukların farklı rollere girerek çevrelerindeki kişi ya da nesnelere etkileşimde bulunmalarını, sembolik düşünme becerilerini desteklemeyi, problem çözme, sosyalleşme ve yaratıcılıklarını geliştirmeyi amaçlayan öğrenme merkezidir. Dramatik oyun merkezi çocukların sosyal, bilişsel, dil gelişimleri destekler. Bu merkezde çocuklar günlük yaşamdan olayları ve kişileri doğaçlayarak canlandırmaya çalışır ve birçok hayali role bürünebilirler.

Dramatik Oyun Merkezinde Bulundurulması Tavsiye Edilen Materyaller

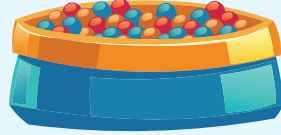
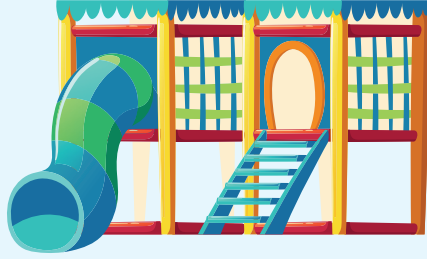
- ✓ Mikrofon
- ✓ Kukla (parmak, el kuklası vb.)
- ✓ Bebekler
- ✓ Maskeler (hayvan maskeleri vb.)
- ✓ Farklı kıyafetler
- ✓ Kostümler
- ✓ Mesleklere yönelik çeşitli şapkalar
- ✓ Çeşitli meslek gruplarına özgü materyaller (gözlük, stetoskop, eldiven vb.)
- ✓ Aksesuarlar (eldiven, gözlük, şapka vb.)

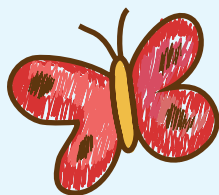
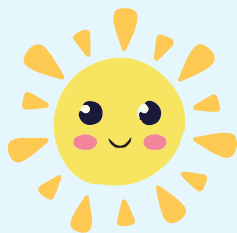
✓ Ev aletleri (süpürge, tava, tencere, ütü vb.)

✓ Araçlar (araba, tren, kamyon vb.)

✓ Boş TV ekranı vb.

Geçici Merkezler

Geçici Merkezler

Çocukların ilgilerine, programda yer alan kazanımlara ve etkinliklere uygun olarak kısa zamanlı oluşturulmuş öğrenme merkezleridir. Bu merkezler çocuklarla birlikte oluşturulabilir. Bu merkezlerde bulundurulması gereken materyaller oluşturulacak etkinlik ve kazanımın temasına uygun olarak seçilmelidir. Ayrıca diğer merkezlerde bulunan materyallerden de faydalanılabilir. Örneğin, kandil günleri, bayramlar, özel gün ve haftalar gibi.

Diğer Hususlar

✓ Kurslarda silah, kılıç vb. gibi şiddeti pekiştirecek oyuncaklar olmamalıdır.

✓ Çocuklarda çarpışma, yaralanma gibi durumlara sebep olacak oyuncaklardan uzak durulmalıdır. (top havuzu vs.)

✓ İmkanlar ölçüsünde oyuncaklarda ahşap malzemeli olanlar tercih edilmeli, plastik, cam ve metal malzemelerden yapılmış materyallerden kaçınılmalıdır.

✓ Oyuncak ve materyallerin tamamı bir araya konulmamalı, belirli zamanlarda ihtiyaçlara ve kazanımlara uygun olarak yeni materyaller eklenmeli, zaman zaman oyuncaklardan bazıları kaldırılmalı ve bir süre sonra öğrencilere tekrar verilmelidir.

✓ Oyuncak, materyal ve öğrenme merkezlerinin yerleri belirli aralıklarla değiştirilerek çocukların ilgileri canlı tutulmalıdır.

✓ Oyuncak ve materyaller öğrenme merkezlerinde dolap, raf ya da şeffaf kutularda bulundurulmalıdır.

✓ Materyallerin bulunduğu dolap ve raflar çocukların boy hizasında rahat ulaşabilecekleri bir yerde bulunmalı, kapaksız olmalı, çocukların rahatlıkla görmesi sağlanmalıdır.

EĞİTİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Yaygın Din Eğitimi Daire Başkanlığı